

Kurucu Meclis S. S A Y I S I : 26

İktisadi İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtı Sözleşme ve eklerinin tasdikı hakkında kanun tasarısı ve Kurucu Meclis Dışişleri Komisyonu raporu (1/72)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-1412/634

24 . 2 . 1961

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Kurucu Meclise arzı Bakanlar Kurulunca 13 . 2 . 1961 tarihinde kararlaştırılan «İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtı Sözleşmesi ve eklerinin tasdikı hakkında kanun tasarısı» gerekçesi ve ilişkileriyle birlikte bağlı olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Devlet Başkanı ve Başbakan

Org.

Cemal Gürsel

GEREKÇE

İkinci Dünya Harbinin yarattığı büyük tahribat neticesinde ekonomileri tamamen bozulmuş olan Avrupa memleketlerinin yenibaştan kalkınmalarını sağlamak üzere Amerika Birleşik Devletlerinin teşvik ve yardımıyla 1948 senesinde Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtı kurulmuştur.

Bu teşkilâtın kuruluşuna ait 16 Nisan 1948 tarihli Sözleşme, Avrupalı on altı memleket meyanında memleketimiz tarafından da imzalanmış ve 8 . 7 . 1948 tarih ve 5252 sayılı Kanunla kabul ve tasdik edilmişti.

Bilâhara mezkûr teşkilâta Batı - Almanya ve İspanya'nın da katılmaları üzerine üye sayısı 18 e yükselmiş ve bu suretle teşkilâtın faaliyet ve kuvveti daha da artmıştır.

Kuruluş Sözleşmesinde de ifade edildiği üzere, mezkûr Teşkilâtın gayesi, üyeleri arasında devamlı ve sıkı bir iş birliği kurulması suretiyle bu memleketlerin yenibaştan refahını tesis ve idame ettirmek ve harbin getirdiği tahribatı kaldırmaktır. On küsur senelik bir faaliyet sonunda bu hedef ve gayelere fazlasıyla ulaşılmış ve üyelere ekserisi dünyanın iktisaden geri kalmış memleket ve bölgelerine yardım edebilecek bir seviyeye erişmişlerdir.

Memleketimizin Teşkilât içerisinde yer alması dolayısıyla iktisadî ve mali bakımlardan birçok faydalar sağlanmış bulunmaktadır. Bu arada bidayette alınan 100 milyon dolârlık bir kredi ile 1958 Ağustosunda tatbika konulan stabilizasyon programının tahakkukunu desteklemek üzere gerek Teşkilâtın gerekse Teşkilâta dâhil memleketlerden alınan ikinci bir 100 milyon dolârlık kredi zikredilebilir.

Bunlardan başka teknik yardım çerçevesi içerisinde sağlanan hizmetlerle ticari borçların daha uzun bir devre zarfında ödenmesini mümkün kılan 11 . 5 . 1959 tarihli Anlaşmayı da belirtmek yerinde olur.

Diğer taraftan, Amerika Birleşik Devletlerinin bîdayette Avrupa memleketlerine yaptığı yardımın mezkûr Teşkilâta dâhil olmak şartına bağlı bulunduğu da nazara alınırsa, bu Teşkilât içerisinde yer almış olmamızdan mütevellit memleketimize sağlanan menfaatlerin ehemmiyeti daha da artmaktadır.

Bu defa Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtının geniş ölçüde hedef ve gayelerine ulaşması üzerine faaliyet sahasının yalnız Avrupa'ya değil bütün dünyanın az gelişmiş memleketlerine teşmili düşünülmüş ve Amerika Birleşik Devletleriyle Kanada'nın da iştiraki suretiyle Teşkilâta yeni bir vechle verilmesi maksadiyle bu Sözleşme hazırlanmıştır.

14 . 12 . 1960 tarihinde memleketimiz tarafından da imzalanmış bulunan yeni Sözleşmenin gayesi, Amerika Birleşik Devletleriyle Kanada'nın da iştiraki suretiyle sayıları yirmiye yükselmiş bulunan üye devletler arasında sıkı bir iş birliği tesisi suretiyle ekonomik sahada kalkınma ve gelişmeyi devam ettirmek ve gerek Teşkilâta dâhil gerekse dünyanın diğer bölgelerindeki iktisaden geri kalmış memleketlerin kalkınmalarını sağlamak suretiyle umumi refahı artırmaktır.

Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtının yerine kaim olacak olan İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtı hakkındaki Sözleşme ile buna ek I ve II numaralı Protokoller ve 16 Nisan 1948 tarihli Avrupa İktisadî İş Birliği Sözleşmesinin değiştirilmesine mütaallik Protokolün tasdiki için bu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. C.

Kurucu Meclis

Dışişleri Komisyonu

Esas No: 1/72

Karar No: 11

10 . 3 . 1961

Yüksek Başkanlığa

İktisadi İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtı Sözleşmesi ve eklerinin tasdiki hakkındaki kanun tasarısı ilgili bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşülmüştür :

Gerekçede tafsilen verilen izahat, komisyonumuzca da yerinde görülmüş ve tasarı aynen kabul edilmiştir.

Kurucu Meclis Genel Kuruluna arz edilme üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Kurucu Meclis Dışişleri

Komisyonu Başkanı

Hatiboğlu Şevket Raşit

Başkanvekili

Yurdakuler Muzaffer

Sözcü

Hocaoğlu A. Sırrı

Kâtip

Özdamarlı Vahap

Üye

Barlas Cemil Saîd

Üye

Ecevit Bülent

İmzada bulunmadı.

Üye

Egeli Yusuf Âdil

Üye

Eroğlu Hamza

Üye

Kaplan Kadri

Üye

Turhan Vahit

Üye

Türkoğlu Kemal

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

**İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtı
Sözleşmesi ve eklerinin tasdiki
hakkında kanun tasarısı**

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti, Federal Almanya Cumhuriyeti, Avustralya Cumhuriyeti, Belçika Kırallığı, Kanada, Danimarka Kırallığı, İspanya, Amerika Birleşik Devletleri, Fransız Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı, İrlanda, İzlanda Cumhuriyeti, İtalyan Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükalığı, Norveç Kırallığı, Hollanda Kırallığı, Portekiz Cumhuriyeti, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Kırallığı, İsveç Kırallığı ve İsviçre Konfederasyonu arasında imzalanan 14. 12. 1960 tarihli İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtı Sözleşmesi ve ekleri kabul ve tasdik olunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

13. 2. 1961

Devlet Başkanı ve Başbakan <i>C. Gürsel</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>M. İ. Kızıloğlu</i>
Devlet Bakanı <i>H. Mumcuoğlu</i>	Devlet Bakanı
Adalet Bakanı <i>E. Tüzemen</i>	Millî Savunma Bakanı <i>M. Alankuş</i>
İçişleri Bakanı <i>N. Zeytinoğlu</i>	Dışişleri Bakanı <i>S. Sarper</i>
Maliye Bakanı <i>K. Kurdaş</i>	Millî Eğitim Bakanı V. <i>A. Tahtakılıç</i>
Bayındırlık Bakanı <i>M. Gökdoğan</i>	Ticaret Bakanı <i>M. Baydur</i>
Sa. ve So. Y. Bakanı <i>R. Üner</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>F. Aşkın</i>
Tarım Bakanı <i>O. Tosun</i>	Ulaştırma Bakanı <i>O. Mersinli</i>
Çalışma Bakanı <i>A. Tahtakılıç</i>	Sanayi Bakanı <i>Ş. Kocatopçu</i>
Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı <i>C. Baban</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>R. Özal</i>

İKTİSADİ İŞ BİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLÂTI HAKKINDA SÖZLEŞME

Federal Almanya Cumhuriyeti, Avusturya Cumhuriyeti, Belçika Kırallığı, Kanada, Danimarka Kırallığı, İspanya, Amerika Birleşik Devletleri, Fransız Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı, İrlanda, İzlanda Cumhuriyeti, İtalyan Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükalığı, Norveç Kırallığı, Holanda Kırallığı, Portekiz Cumhuriyeti, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Kırallığı, İsveç Kırallığı, İsviçre Konfederasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti;

Birleşmiş Milletlerin gayelerine ulaşmak, ferdi hürriyetleri korumak ve umumun saadetini arttırmak için iktisadî kudret ve refahın esas olduğunu nazarı itibara alarak :

Aralarında gelişmiş bulunan iş birliği ananesini takviye suretiyle bu yolda en müessir bir şekilde terakki edebileceklerine inanarak;

Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtı içindeki müşterek çalışmaların çok mühim rol oynadığı Avrupa'nın iktisaden kalkınma ve ilerlemesinin, bu ananenin takviyesini ve bütün yeni vazifelere ve daha geniş hedeflere tatbikini mümkün kılan yeni ufuklar açtığını müşahede ederek,

Daha geniş bir iş birliğinin milletlerarasında barışçı ve ahenkli münasebetler için esaslı bir yardım teşkil edeceğine kaani olarak;

Ekonomilerinin birbirlerine gittikçe daha fazla bağlı olduğunu kabul ederek;

Ekonomilerinde mümkün olan en yüksek gelişmeyi tahakkuk ettirmek ve halklarının ekonomik ve sosyal refahını artırmak için karşılıklı istişare ve iş birliği sayesinde imkânlarını ve güçlerini âzami derecede geliştirmeye ve daha müessir bir surette kullanmaya azmederek;

İktisadî sahada daha ileri milletlerin iktisaden gelişme halindeki memleketlere, imkânlarına göre en iyi bir şekilde yardım için iş birliği yapmaları gerektiğine inanarak;

Dünya ticaretini genişletmeye devamın muhtelif memleketlerin ekonomilerinin terakkisini kolaylaştıracak ve milletlerarası iktisadî münasebetleri islâh edecek en mühim âmillerden biri olduğunu kabul ederek;

Bu hedefleri, iştirak ettikleri milletlerarası diğer teşekkül, müessese veya anlaşmalardaki vecibeleriyle telifi kabul olacak bir şekilde tahakkuk ettirmeye azmederek;

Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtının İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtı haline inkılabı için aşağıdaki hükümlerin kabulüne mutabık kalmışlardır.

Madde — 1.

İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtının (aşağıda «Teşkilât» olarak adlandırılmıştır) gayesi :

a) Üye memleketlerde, malî istikrarı muhafaza ederek, ekonominin ve istihdamın mümkün olan en yüksek seviyede gelişmesini ve hayat seviyesinin yükselmesini tahakkuk ettirmeye ve böylece dünya iktisadiyatının inkişafına hadim olmaya;

b) İktisaden gelişme halindeki üye memleketlerle üye olmayan bu kabül memleketlerde ekonominin sıhhatli bir şekilde gelişmesine yardım etmeye;

c) Milletlerarası vecibelere uygun olarak, çok taraflı ve ayırma gözetmiyen bir esas üzerinde dünya ticaretinin gelişmesine hadim olmaya;

Mâtuf politikaları tekemmül ettirmektedir.

Madde — 2.

Üye memleketler, bu gayelere ulaşmak için, münferiden veya müştereken,

a) İktisadî kaynaklarının müessir bir şekilde kullanılmasını sağlamak;

b) İlim ve teknoloji sahasında, kaynaklarının gelişmesini sağlamak, araştırmayı teşvik etmek ve meslekî eğitimi desteklemek,

c) İktisadî gelişmeyi ve iç ve dış malî istikrarı sağlamaya mâtuf, politikalar takibetmek ve kendilerinin ve başka memleketlerin ekonomilerini tehlikeye koyacak durumların meydana gelmesinden kaçınmak;

d) Mal ve hizmet mübadeleleriyle cari tediyelerde engelleri azaltmaya veya kaldırmaya mâtuflarına devam etmek ve sermaye hareketleri serbestisini idame ettirmek ve genişletmek;

e) İktisaden gelişme halindeki üye olan ve olmıyan memleketlerin iktisadî kalkınmalarına gerekli vasıtalarla ve bilhassa sermaye temini suretiyle ve teknik yardım sağlanmasının ve ihraç malları mahreçlerinin genişletilmesinin bu memleketlerin ekonomisi için arz ettiği ehemmiyet de nazarı itibara alınarak, yardım etmek,

hususlarında mutabık kalmışlardır.

Madde — 3.

Birinci maddede tesbit olunan gayelere ulaşmak ve ikinci maddede sayılan taahhütleri yerine getirmek maksadiyle, üyeler :

a) Birbirlerine devamlı olarak bilgi vermek ve kendisine mevdu vazifelerin ifası için lüzumlu malûmatı Teşkilâta temin etmek;

b) Devamlı surette istişarede bulunmak; incelemeler yapmak ve müşterek bir anlaşma ile kabul edilen projelere katılmak;

c) Sıkı bir şekilde ve gerektiğinde düzenli ve müşterek hareketle iş birliği yapmak, hususlarında mutabık kalmışlardır.

Madde — 4.

İşbu Sözleşmenin Âkıdaları Teşkilâtın üyesidir.

Madde — 5.

Teşkilât, hedeflerine ulaşmak için :

a) Hilâfına olan hüküm dışında, bütün üyeleri bağlayan kararlar olabilir.

b) Üyelere tavsiyelerde bulunabilir.

c) Üyeleriyle, üye olmıyan devletler ve milletlerarası teşekküllerle anlaşmalar yapabilir.

Madde — 6.

1. Hususi haller için Teşkilât tarafından oybirliği ile başka şekilde bir karar verilmedikçe kararlar ve tavsiyeler bütün üyelerin karşılıklı mutabakatlarıyla alınır veya yapılır.

2. Her üye bir oya sahiptir. Bir üyenin bir karar veya tavsiyeye oy vermekte çekinse kalmaması halinde bu çekinirlik karar veya tavsiyenin alınmasına veya yapılmasına ve çekinse üye hariç diğer üyelere tatbik edilmesine engel teşkil etmez.

3. Hiçbir karar bir üyeyi anayasasının usule mütedair hükümlerini yerine getirinceye kadar bağlayamaz. Diğer üyeler kararın aralarında muvakkaten tatbikine mutabık kalabilirler.

Madde — 7.

Üyelerin tamamından müteşekkil bir Konsey Teşkilâtın bütün mukarreratının sâdır olduğu mercedir. Konsey Bakanlar veya Daimî Temsilciler oturumları halinde toplanabilir.

Madde — 8.

Konsey, her yıl Bakanlar oturumlarına başkanlık etmek üzere bir Başkan ve iki Başkan yardımcısı seçer. Başkanın birinci görevini takibeden ikinci bir yıl için de seçilmesi caizdir.

Madde — 9.

Konsey, bir İcra Komitesi ile Teşkilâtın hedeflerine ulaşmak için gerekli her yardımcı organı kurabilir.

Madde — 10.

1. Konsey beş senelik bir devre için, kendisine karşı sorumlu bir Genel Sekreter tâyin eder. Genel Sekretere yardım etmek üzere, kendisinin teklifi ile Konsey tarafından bir veya birkaç Genel Sekreter başyardımcısı veya Genel Sekreter yardımcısı tâyin edebilir.

2. Genel Sekreter, Daimî Temsilcilerin oturumlarında Konseye Başkanlık eder. Genel Sekreter Konseye gereken her şekilde yardım eder ve Konseye veya Teşkilâtın diğer her organına teklifler yapabilir.

Madde — 11.

1. Genel Sekreter Konseyce tasvibolunmuş kuruluş plânlarına göre Teşkilâtın çalışmalarını için lüzumlu personeli tâyin eder. Personel Yönetmeliği Konseyin tasvibine sunulur.

2. Teşkilâtın milletlerarası bir karakteri haiz olması itibariyle Genel Sekreter, Genel Sekreter başyardımcıları veya yardımcılarını ve personel hiçbir Teşkilât üyesinden veya Teşkilât dışındaki hiçbir Hükümet veya merceiden talimat istiyemez ve alamazlar.

Madde — 12.

Teşkilât, Konseyce tesbit edilecek şartlar dâhilinde:

- a) Üye olmıyan Devletlere ve Teşekküllere temennilerde bulunabilir.
- b) Üye olmıyan Devletler ve Teşekküller ile münasebet tesis ve idame edebilir.
- c) Üye olmıyan hükümleri ve teşekkülleri, Teşkilâtın faaliyetlerine iştirake davet edebilir.

Madde — 13.

18 Nisan 1951 ve 25 Mart 1957 tarihli, Paris ve Roma Andlaşmalarıyla kurulmuş bulunan Avrupa Birliklerinin Teşkilât içindeki temsil şekli işbu Sözleşmeye ek 1 numaralı Protokolde gösterilmiştir.

Madde — 14.

1. İşbu Sözleşme, imzalayanlar tarafından kendi Anayasa usullerine göre tasdik veya kabul olunacaktır.

2. Tasdik veya kabul belgeleri yediemin Hükümet olarak tâyin edilen Fransız Cumhuriyeti Hükümetine tevdi olunacaktır.

3. İşbu Sözleşme :

a) 30 Eylül 1961 den evvel tasdik veya kabul belgelerinin bütün imzalayanlar tarafından tevdi edildiği tarihte;

b) Veya 30 Eylül 1961 tarihinde en az 15 imzalayan belgelerini tevdi etmiş ise, bunlar hakkında bu tarihte ve diğerleri hakkında her birinin kendi tasdik veya kabul belgesini tevdi ettiği tarihte;

c) Veya 30 Eylül 1961 den sonra ve her halde işbu Sözleşmenin imzasından itibaren iki sene içinde imzalayanlardan belgelerini tevdi edenlerin sayısı on beşi bulunca bunlar hakkında bu tarihte, ve diğer her imzalayan hakkında kendi tasdik veya kabul belgesini tevdi ettiği tarihte;

Yürürlüğe girecektir.

4. Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihte tasdik veya kabul belgesini henüz tevdi etmemiş olan imzalayanlar Teşkilâta akdedecekleri Anlaşma ile tesbit olunacak şartlar dâhilinde Teşkilât faaliyetlerine iştirak edebilirler.

Madde — 15.

Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtının yeniden kuruluşu işbu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihte hüküm ifade eder ve gayeleri, organları ve yetkileriyle ismi o tarihten itibaren işbu Sözleş-

mede yazılı şekilleri alır. Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtının sahibolduğu tüzel kişilik Teşkilât içinde devam eder, ancak, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtının karar, tavsiye ve hal suretlerinin işbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra tatbik edilebilmesi Konseyin tasvibine bağlıdır.

Madde — 16.

Konsey, üyelik vecibeleri deruhde eylemeye hazır her Hükümet, işbu Sözleşmeye katılmaya davet etmeyi kararlaştırabilir. Bu kararın oybirliği ile alınması lâzımdır. Bununla beraber, Konsey özel bir durumda çekinse kalma imkânını oybirliği ile kabul edebilir ve bu takdirde, 6. madde hükümleri cari olmaksızın, karar bütün üyelere tatbik olunur.

Katılma, bu husustaki belgenin yediemin Hükümete tevdi ile hüküm ifade eder.

Madde — 17.

Her Âkid Taraf, yediemin Hükümete bir sene önceden ihbarda bulunmak kaydıyla, işbu Sözleşmenin kendisi, kendisi hakkında tatbikine son verebilir.

Madde — 18.

Teşkilâtın merkezi, Konsey bu hususta başka bir karar vermedikçe, Paris'tedir.

Madde — 19.

Teşkilâtın hukuki ehliyeti ile Teşkilâta, memurlarına ve üyelerinin Teşkilât nezdindeki temsilcilerine ait imtiyazlar muafliklar ve dokunulmazlıklar işbu Sözleşmeye ek 2 numaralı Protokolde tâyin edilmiştir.

Madde — 20.

1. Genel Sekreter, Konsey tarafından kabul olunan Yönetmeliğe uygun olarak, yıllık bütçeyi, kesin hesapları ve Konseyin lüzum göstereceği katma bütçeleri, her sene, Konseyin tasvibine sunar.

2. Teşkilâtın, Konsey tarafından kabul olunan genel giderleri, Konseyde kararlaştırılacak bareme göre paylaşılır. Diğer masraflar, Konseyin tesbit ettiği esaslara göre karşılanır.

Madde — 21.

Yediemin Hükümet, tasdik, kabul ve katılmak belgelerini veya çekilme ihbarnamelerini aldığı anda keyfiyeti bütün Âkid Taraflara ve Teşkilât Genel Sekreterliğine bildirir.

Bu hususları teyiden usulüne uygun olarak yetkili kılınmış ve aşağıda imzaları mevcut temsilciler işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Paris'te Fransızca ve İngilizce olarak on dört Aralık bin dokuz yüz altmış tarihinde, her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere, tek nüsha halinde tanzim edilmiş ve tasdikli birer suretini bütün imzalayanlara gönderecek olan yediemin Hükümete tevdi olunmuştur.

İKTİSADÎ İŞ BİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLÂTI HAKKINDAKİ SÖZLEŞMEYE EK 1 No. LU PROTOKOL

İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtına mütaallik Sözleşmeyi imzalayanlar aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

1. 18 Nisan 1951 ve 25 Mart 1957 tarihli Paris ve Roma Andlaşmaları ile kurulmuş olan Avrupa Birliklerinin, İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtında temsili mezkûr Andlaşmaların kuruluş hükümleri dairesinde düzenlenir.

2. Avrupa İktisadî Birliği ve Avrupa Atom Enerjisi Birliği komisyonları ve Avrupa Kömür ve Çelik Birliği Yüksek Mercii Teşkilâtın çalışmalarına iştirak ederler.

Bu hususları teyiden usulüne uygun olarak yetkili kılınmış ve aşağıda imzaları mevcut temsilciler işbu Protokolü imzalamışlardır.

Paris'te Fransızca ve İngilizce olarak on dört Aralık bin dokuz yüz altmış tarihinde her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere tek nüsha halinde tanzim edilmiş ve tasdikli birer suretini bütün imzalayanlara gönderecek olan Fransız Cumhuriyeti Hükümetine tevdi olunmuştur.

İKTİSADÎ İŞ BİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLÂTI HAKKINDAKİ SÖZLEŞMEYE EK 2 NOLU PROTOKOL

İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtı (Aşağıda «Teşkilât» olarak adlandırılmıştır) Sözleşmesini imzalayanlar aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

Hukukî ehliyeti haiz olan Teşkilât ile memurları ve üyelerinin temsilcileri aşağıdaki imtiyaz, muaflık ve dokunulmazlıklardan faydalanırlar :

a) 16 Nisan 1948 tarihli Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtı Sözleşmenin Âkîd Taraflarının topraklarında bu sözleşmeye ek 1 numaralı Protokolde derpiş edilmiş olan hukukî ehliyet, imtiyazlar, muaflıklar ve dokunulmazlıklar;

b) Kanada'da hukukî ehliyet, imtiyazlar, muaflıklar ve dokunulmazlıklar hakkında Kanada Hükümeti ile Teşkilât arasında yapılacak her hangi bir Anlaşma veya bağlantıda derpiş edilen hukukî ehliyet, imtiyazlar, muaflıklar ve dokunulmazlıklar;

c) Amerika Birleşik Devletlerinde, Milletlerarası Teşekküllerin Dokunulmazlığı Kanunu hükümlerine göre 27 Haziran 1950 tarih ve 10133 sayılı Hükümet Kararnamesinde derpiş edilmiş olan hukukî ehliyet, imtiyazlar, muaflıklar ve dokunulmazlıklar; ve

d) Diğer bütün memleketlerde ilgili hükümete Teşkilât arasında hukukî ehliyet, imtiyazlar, muaflıklar ve dokunulmazlıklar hakkında yapılacak her hangi bir Anlaşma veya bağlantıda derpiş edilen hukukî ehliyet, imtiyazlar, muaflıklar ve dokunulmazlıklar.

Bu hususları teyiden usulüne uygun olarak yetkili kılınmış ve aşağıda imzaları mevcut temsilciler işbu Protokolü imzalamışlardır.

Paris'te Fransızca ve İngilizce olarak on dört Aralık bin dokuz yüz altmış tarihinde her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere tek nüsha halinde tanzim edilmiş ve tasdikli birer suretini bütün imzalayanlara gönderecek olan Fransız Cumhuriyeti Hükümetine tevdi olunmuştur.

16 NİSAN 1948 TARİHLİ AVRUPA İKTİSADİ İŞ BİRLİĞİ TEŞKİLÂTI SÖZLEŞMESİNİN
DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR PROTOKOL

16 Nisan 1948 tarihli Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtı Sözleşmesinin (aşağıda «Sözleşme» olarak adlandırılmıştır) Akıd Tarafları ve Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtının üyeleri olan;

Federal Almanya Cumhuriyeti, Avusturya Cumhuriyeti, Belçika Kırallığı, Danimarka Kırallığı, İspanya, Fransız Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı, İrlanda, İzlanda Cumhuriyeti, İtalya Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükalığı, Norveç Kırallığı, Holanda Kırallığı, Portekiz Cumhuriyeti, Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığı, İsviçre Kırallığı, İsviçre Konfederasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri;

Bu Teşkilâtın hedeflerinin, organlarının ve yetkilerinin yeniden tesbitini ve Kanada ile Birleşik Amerika Devletleri Hükümetlerinin yeniden kurulmuş olan bu Teşkilâtın üyesi olmalarını arzu ederek;

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

Madde — 1.

Sözleşme değiştirilmiş ve binnetice bunun yerine bugün imzalanacak olan İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtı hakkındaki Sözleşme kaim olmuştur.

Madde — 2.

1. İşbu Protokol İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtı hakkındaki Sözleşmenin meriyetinden itibaren yürürlüğe girer.

2. Sözleşme, İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtı hakkındaki Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren işbu Protokolü imzalayanların tamamı için meriyetten kalkmış olacaktır.

Bu hususları teyiden usulüne uygun olarak yetkili kılınmış ve aşağıda imzaları mevcut temsilciler işbu Protokolü imzalamışlardır.

Paris'te Fransızca ve İngilizce olarak on dört Aralık bin dokuz yüz altmış tarihinde her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere tek nüsha halinde tanzim edilmiş ve tasdikli birer suretini bütün imzalayanlara gönderecek olan Fransız Hükümetine tevdi olunmuştur.

İKTİSADİ İŞ BİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLÂTINA DAİR SÖZLEŞMENİN 15. MADDESİNİN TATBİKİ HAKKINDA MUTABAKAT MUHTIRASI

İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtına dair Sözleşmenin (aşağıda «Sözleşme» diye anılmıştır) 15. maddesinde, Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtının karar, tavsiye ve hal suretlerinin (aşağıda «mukarrerat» diye anılmıştır) Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra tatbik edilebilmesi için, İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtı Konseyi (aşağıda «Konsey» diye anılmıştır) tarafından tasvibedilmiş olması derpiş edilmektedir.

22 - 23 Temmuz 1960 tarihli Bakanlar toplantısında alınan karar gereğince, Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtının mukarreratını tetkika devam etmek, tasvibedilmek üzere Konseye tavsiyesi uygun görülen mukarreratı tâyin etmek ve icabettiği takdirde, bu mukarreratı İktisadî İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtının görevlerine intibak ettirmek üzere, gerekli tadilleri yapmakla vazifeli bir hazırlık komitesi kurulmuştur.

Bu Bakanlar toplantısında, Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtı mukarreratının Hazırlık Komitesinin tavsiyelerine uygun olarak, Konsey tarafından tasvibi mevzuunda âzami derecede katiyet olması lâzımgeldiği hususunda mutabık kalmıştı. Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtına üye olmıyan Ka-

nada ve Birleşik Devletlerin sözü geçen tavsiyeler bakımından bir hareket serbestisini haiz olmaları hususunda da aynı şekilde mutabakata varılmıştı.

Buna binaen, Sözleşmenin mümzileri, aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

1. Mümzilerin Konseydeki temsilcileri, aşağıdaki aksine hükümler dışında, Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtı mukarreratının Hazırlık Komitesinin tavsiyelerine uygun olarak tasvibi için oy vereceklerdir.

2. Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtı üyesi olmayan her mümzi, Sözleşmenin tasdik veya kabul belgelerinin tevdiinden itibaren 10 gün içinde Hazırlık Komitesine yapılacak tebliğde belirtilecek, Hazırlık Komitesinin her türlü tavsiyeleri veya bu tavsiyelerin bir kısmı bakımından birinci paragrafta derpiş edilen taahhütten berî kalacaktır.

3. Bir mümzi 2. paragraf gereğince tebliğde bulunduğu takdirde, diğer mümzilerden her biri, bu tebliğin, tavsiye veya tavsiye kısmı muvacehesindeki durumda ehemmiyetli bir değişiklik husule getirdiğini mütalâa ederse, tebliğ tarihinden itibaren 14 gün zarfında mezkûr tavsiye veya tavsiye kısmının Hazırlık Komitesince tekrar tetkikini istemek hakkına sahiptir.

4. a) Eğer bir mümzi 2. paragraf gereğince tebligat yapar ve 3. paragraf dâhilinde bir talep vâkı olmazsa veya Hazırlık Komitesince bir talep üzerine yapılacak yeni tetkik mevzuubahis tavsiyenin veya bir kısmının tadilini icabettirmezse, tebligatı yapan mümzinin Konseydeki temsilcisi, tebligatın taallük ettiği karar veya karar kısmı hakkındaki oylamada müstenkif kalacaktır.

b) Eğer Hazırlık Komitesinin 3. paragrafta derpiş olunan tetkikatı mevzuubahis tavsiyenin veya bir kısmının tadilini intacederse, tebligatı yapan mümzinin Konseydeki temsilcisi tebligatın taallük ettiği karar veya karar kısmı hakkındaki oylamada müstenkif kalabilir.

c) Bir karar veya bir karar kısmı hakkında bir mümzinin bu paragrafın (a) ve (b) fıkralarına uyarak müstenkif kalması, kararın veya karar kısmının tasvibine mâni teşkil etmez ve bunlar müstenkif kalan mümzi hariç diğer mümziler hakkında hüküm ifade eder.

5. Bu Muhtıranın Konseyin reyini izhar etmesinden evvel alınacak tedbirlere mütaallik hükümleri imzadan itibaren meriyete girer; Konseyin reyine mütaallik hükümleri her mümzi için Sözleşmenin bu mümzi hakkında meriyete girdiğinde hüküm ifade eder.

Bu hususları beyiden aşağıda imzaları mevcut temsilciler, işbu Muhtırayı imzalamışlardır.

Paris'te Fransızca ve İngilizce olarak 14 Aralık 1960 tarihinde her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere tek nüsha halinde tanzim edilmiş ve tasdikli birer suretini bütün imzalıyanlara gönderecek olan Fransız Hükümetine tevdi olunmuştur.